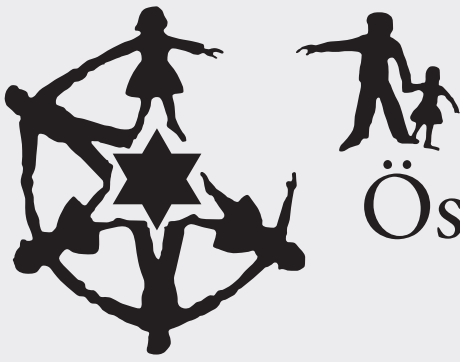

Östersjöjudisk **BULLETIN**

NR 2 · 2017

Pesach nalkas!

**I Riga ordnades en stor sederafton 2016
som lockade 106 deltagare.**

För 40 år sedan ...

I Judisk Krönika nummer 4/2016 (www.judiskkrönika.se) fanns ett utmärkt reportage om kampen för de sovjetiska judarna – kampen för att få lämna Sovjet för de som önskade och kampen för att fullt ut få leva ett judiskt liv i Sovjet. Kampen fördes från flera länder också från Sverige bl.a.

via vår organisation som då hette Aktionskommittén för Sovjets judar. I Krönikan beskrivs de s.k. "turistresorna" till Sovjet där "turisterna" tog med sig förbjuden litteratur och annat som behövdes för att uppnå målen. Jag var själv en av dessa många "turister" och tillsammans bidrog vi i någon mån till förändringen som kom. Det var där och då mitt engagemang växte fram för alla de judar som, så nära

oss i Sverige, på olika sätt var förtryckta och många gånger också levde väldigt fattigt och under svåra förhållanden.

Än idag finns det fortfarande familjer som lever under svåra ekonomiska förhållanden. Av den anledningen är det angeläget att ÖjF också fortsättningsvis på olika sätt bistår de behövande. Din medverkan är i detta sammanhang helt avgörande.

Den judiska påsken (pesach) handlar om vägen från ofrihet till frihet. Idag är judarna i Baltikum fria att fira pesach och det skall vi hjälpa dem med. Se uppropet på sid 3. Tack på förhand för ditt bidrag.

Jag avslutar med att önska er alla pesach sameach eller Glad Påsk – beroende på vad ni firar.

Thomas Bab, ordförande

En pesach för var smak

Bearbetning text: *Marianne Prager*

Elizaveta Liebmann, Chef för Welfare center i Tallinns Judiska församling och Inna Eizensharf, Chef för sociala verksamheten Chesed i Riga och hela Lettland, rapporterar om Pesach-firanden 5776 och om förberedelserna för Pesach 5777.

Marianne Prager, styrelseledamot och medlem i redaktionen.

Tallinn, Pesach 5776 (2016)

Pesach (den judiska påsken) är en väldigt speciell helg på grund av den centrala roll den har i den judiska historien. Men det är också en av de viktigaste helgerna då familjer samlas i gemenskap. Förra året skapades en serie av olika sederaftnar i Tallinn, Tartu, Narva and Kohtla-Järve. Dessa aftnar bjöd på en fascinerande resa in i den judiska pesachtraditionen för olika åldrar och sociala grupper. I Tallinn hölls en maratonseder som började med en för unga familjer och som följdes av olika firande för vuxna- och senior medlemmar i församlingen. Varje firande samlade ca 80 personer. Traditionella seder kryddades med specialiteter för varje målgrupp. Allt leddes av ett fantastiskt par: Grisha och Irina Abramovich från Vitryssland. I egenskap av rabbinfamilj där båda dessutom har specialkunskap inom judisk utbildning lyckades de skapa en härlig atmosfär där alla kunde vara delaktiga. Varje seder innehöll särskilda akti-

viteter anpassade efter respektive intressegrupp. Så kunde man t.ex. ta del av varandras recept av judisk mat i gruppen för de äldre, de allra minsta firade seder på förskolan och naturligtvis förekom det massor med sång och musik hos alla grupper.

Alla deltagare i det sociala programmet fick mottaga ett matzepakett från Östersjöjudiskt Forum, en mycket uppskattad gåva som tack vare er medlemmar har blivit en kär tradition.

Nu ser församlingen fram emot att fira pesach 5777 (2017). Även denna gång kommer alla deltagare hitta sin egen roll i firandet.

Det är också mycket viktigt att stödja alla de som inte kan ta sig till en seder. Våra volontärer kommer att uppsöka dem i sina hem och hjälpa dem där.

Att mötas och tillsammans minnas vår gemensamma kultur och vårt förflutna, att sprida kunskap och att bry sig om varandra, det är vad som räknas. Därför fortsätter vår församling att arbeta med många olika aktiviteter och blickar framåt med tillförsikt.

forts. på sid 3.

**"Igår" var det omöjligt – idag är det möjligt!
Vi får skicka obegränsat med pesachpaket!
Nu hänger det på oss alla att göra det – det behövs!
Varje paket kostar 120 kr – låt oss skicka många!**

Tidningsklippet bredvid är från DN den 9 april 1977. Judiska Studentklubben arrangerade en sedermåltid på ett lastbilsflak utanför Sovjets ambassad där deltagarna var klädda i fångkläder. Syftet var att visa solidaritet med judarna i Sovjet som förvägrades att fira pesach på ett riktigt sätt. Bl.a. begränsades tillgången på osyrat bröd och det var otillåtet för väst att bistå med pesachpaket. Detta var för 40 år sedan och jag minns att jag var med på flaket.

Vi har i flera år möjliggjort för alla som behöver, och det är fortfarande många, att kunna fira pesach (den judiska påsken). Detta genom våra givares alla pesachpaket. För 40 år sedan kämpade vi för att göra det möjligt – nu är det möjligt. Hjälp till med traditionen genom att bjuda på många paket á 120 kr.

Thomas Bab/Ordförande

En bärbar dator till Michael Mushco – vill du också vara med och bidra?

Artikeln i förra bulletinen om familjen Mushco med multifunktionella problem berörde. Den 10-årige Misha Mushco bor med sin sjuka mamma i ett gammalt hyreshus utan central värme i en sliten del av Riga. Familjen klarar sig inte ekonomiskt utan ständig hjälp från Judiska församlingen i Riga.

Många läsare hörde av sig och vill göra ngt extra för familjen. En omöjlighet för familjen – men en möjlighet för oss är att skänka en hett efterlängtat bärbar dator till Michael för skolarbetet och fritid och därmed möjlighet för en bättre framtid. Vi har redan förskottat 890 EUR och ett internetabonnemang och hoppas nu att du vill vara med och bidra i efterhand till just detta. Ev. överskott går till vårt pågående projekt för ensamma mammor med barn med särskilda behov.

Riga, Pesach 5776 och 5777

I Riga ordnades en stor sederafton 2016 som lockade 108 deltagare. Bland dem fanns framför allt pensionärer och ensamma äldre.

Vi hjälpte också 23 yngre medlemmar i JF, barn och vuxna, som genom vårt stöd kunde delta i olika pesachfirande på Judiska församlingen.

2 000 personer fick pesachpaket genom Chesed – det sociala centret på Judiska församlingen i Riga. Projektet har finansierats av bl. a. Östersjöjudiskt Forum.

Även detta år kommer ca 2 000 matzepaket att delas ut. Vi kommer att arrangera tre mindre sederaftnar för ca 50 personer var.

Judiska daghemmet – juvelen i kronan

Text och foto: **John Gradowski**

Doften av nybakad challa (det judiska flätade brödet) sprider sig i hela huset. Det är fredag eftermiddag och barnen på det judiska daghemmet förbereder sig för att välkomna shabbat (sabbaten).

Det är med märkbar stolthet i rösten som Liza Liebmman, chef för Welfare Center i Tallinn, uppmanar mig att besöka det judiska daghemmet som öppnade för två år sedan med en grundplåt från Eduard och Sophie Heckschers stiftelse. Det renoverade huset, som ligger en bit från centrala Tallinn, rymmer 50 barn, maxkapaciteten tillåter tio barn till. Barnen, i åldrarna 1,5 år till sju år, är uppdelade i fyra grupper.

Tvåspråkiga

Halva dagen pratar personalen och barnen estniska och resten av dagen ryska. När det väl är dags att börja skolan får barnen, fast troligen är det väl deras föräldrar, välja om de vill gå i en rysk- eller estnisktalande skola.

– Den stora majoriteten väljer den ryskspråkiga! Varför? De flesta av barnens föräldrar, mor- och farföräldrar och släktingar är födda i f d Sovjet. Så av kulturella- och emotionella skäl är ryskan fortfarande huvudspråket, förklarar Liza Liebmman.

Privat daghem

Daghemmet är helt privat men får bidrag från kommunen. Det är dyrare att gå här än i ett kommunalt daghem,

men inget barn ska behöva avstå p.g.a. ekonomiska skäl. Det går att få bidrag från judiska hjälporganisationer.

Barnen följer den judiska årscykeln med högtider, fester och helger. All mat, som är kosher, tillagas på plats.

Det har blivit dags att välkomna shabbat. Sabbatsljusen tänds och barnen ber en bön över brödet och vinet (juice). Unisont hörs ett: shabbat shalom. ■

Barnen ber bönen över brödet och vinet (juice). Nu är det shabbat!
Barnen tänder shabbatsljusen och ber en bön över dem. Nu är det shabbas!

Kallelse till Östersjödjudiskt Forums årsmöte

måndagen den 22 maj kl 17.00.

Medlem som önskar närvara anmäler detta till kansliet, på b.j.f@telia.com eller på tel 08-664 53 38, senast onsdagen den 17 maj. Mötesplats meddelas när du anmäler dig. Av besparingsskäl skickar vi inte ut årsmöteshandlingarna. Medlem som vill ta del av handlingarna kan kontakta vårt kansli så ser vi till att du får handlingarna. Verksamhetsberättelsen presenterar vi i nästa nr alternativt på vår hemsida.

Östersjödjudisk BULLETIN

Ansvarig utgivare
Thomas Bab
Östersjödjudiskt Forum
Baltic Jewish Forum
Sweden

Redaktion
Thomas Bab
Hans Kraitsik
Dina Markovich
John Gradowski
Marianne Prager
Rut Milchner
Ulla Terling

Adress
Östersjödjudiskt Forum
Box 5053
102 42 Stockholm

Telefon
08-664 53 38

Fax
08-664 05 91

E-post
b.j.f@telia.com
<http://www.ostersjodjudisktforum.se>

Medlemsavgift 2017
220 kr/år, 100 kr/år för dig under 26.
Bankgiro 5036-6822 Swish 1232138899

Den ideella föreningen Östersjödjudiskt Forum fokuserar på socialt, medicinskt, materiellt och kulturellt bistånd och stöd till judar i Östersjöregionen (f d Sovjet), ofta i samarbete med svenska och internationella hjälporganisationer. Kulturutbyte och andra former av samverkan är en viktig del av verksamheten. Parallellt med detta bekämpas alla former av antisemitism.

ISSN 1403-5685

Citera oss gärna – men ange källan!

Tryck
Hallvigs Reklam AB

Omslagsbild
Foto: J. Ivanova.